

ÖĞRENCİLERDE DİKKAT VE MOTİVASYON ZAFİYETİNE NEDEN OLAN BAZI FAKTÖRLER

Bedri KATIPOĞLU¹

ÖZ

Eğitim ve öğretimde en çok karşılaştığımız sorunlardan biri de motivasyon eksikliğidir. Öğrencilerdeki başarı grafiğini düşüren önemli bir sorundur motivasyon zafiyeti. İlköğretim, orta öğretim ve üniversite çağlarında sık sık görülen bu olumsuz tablo şüphesiz tek yönlü sebebe bağlı değildir. Biyo-psiko-sosyal birçok neden motivasyonu tahrip edebilir veya zafiyete düşürebilir. Biz özellikle İzmir metropol alanı içinde eğitim gören orta dereceli bazı öğrencilerle motivasyon konusunda anket yaptık. Motivasyonu yok eden veya zafiyetine en çok neden olan ana faktörleri tespit etmeye çalıştık. Şüphesiz çıkan sonuçlarla ilgili bir genelleme yapamayız ama bu gibi konularda en azından lokal bir fayda göreceğimizi tahmin ediyorum.

Anahtar kelimeler: Eğitim, okul, öğrenci, motivasyon

SOME FACTORS WHICH CAUSE THE LACK OF MOTIVATION AND CONCENTRATION IN STUDENTS

ABSTRACT

One of the problems we meet most in education and tuition is the lack of motivation. The lack of motivation is the most important problem, which brings the graphics of success of students down. No doubt this negative situation which is often seen during the ages of primary and secondary education and university education does not depend on the reason having one aspect. A lot of biopsychosocial reasons can destroy the motivation and cause the lack of it. We have made a survey on motivation with some secondary school students having education within the limits of the metropolis of İzmir. We tried to determine the main factors which cause the disappearance or the lack of motivation. We cannot make a generalization with the results obtained but I think we will take at least a local benefit about the matters like this.

Key words: Education, school, student, motivation

¹ Yrd.Doç.Dr., Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı

AMAÇ:

Öğrencilerdeki dikkat ve konsantrasyon yeteneğini ve dolayısıyla motivasyon kabiliyetini yok eden veya zafiyete uğratan önemli faktörleri genel hatlarıyla ve objektif olarak tespit edebilmektir.

Öğrenci derken orta dereceli okul öğrencilerini ve hassaten son sınıf yani 12.sınıf öğrencilerini kastediyoruz. Üniversite öğrencileri ile orta dereceli okul öğrencilerindeki motivasyon elbette farklı olabilir. Ama öğrencilik psikolojisi her iki kesimde de ortak payda olduğuna göre negatif unsurlar aynen öyle olmasa dahi aşağı yukarı birbirine benzemektedir. Bu nedenle biz tıpkı fizyopatolojik veya psikopatolojik rahatsızlıklarda olduğu gibi önce semptomdan teşhise gitmeyi daha sonra ise teşhisten çözüme yani psikolojik tedaviye giden spesifik bir yöntemi kullanarak en azından lokal bir faydaya ulaşacağımızı umut ederek orta dereceli okul öğrencilerini araştırmayı uygun gördük.

Üniversite öğrencilerindeki motivasyon zafiyetine sebep olan unsurları daha detaylı bir şekilde incelemek için ilgili akademisyenlere gerçekten ihtiyaç vardır. Bu önemli konu sadece bilim adamları tarafından değil aynı zamanda aile ve sosyal çevre tarafından da çeşitli zaman ve zeminlerde ele alınmalıdır. Aksi halde motivasyonu bozulan nice öğrencilerdeki bu karamsar duygu tedavi edilmezse bireysel bunalımdan çıkıp kolektif ve toplumsal nevroza da dönüşebilir. Dolayısıyla eğitim ve öğretim ile ilgili olan tüm çalışanların ister öğretmen olsun ister üniversite akademisyenleri olsun iyi derecede pedagojik formasyon bilgisine sahip olmaları gerekir. Zira öğrencilere sadece bilgi sunumu yapmak kafi gelmemektedir. Aynı zamanda ruhsal ve moral açıdan onlara yön verebilecek psikososyal ve entelektüel bir donanıma da sahip olmak gerekir.

1. GİRİŞ

Sahip olduğu üstün donanım ve yetenekleriyle adeta v.i.p olarak yaratılan insanın elbette dünyaya geliş formatı da ilahi hikmete mebnidir. İman gerçeğinden sonra insanın Allah katındaki derecesini yükselten en güzel rütbe şüphesiz ilim rütbesidir ve İslam Dininin ilme ve ilim adamlarına verdiği önem başka din veya rejimlerle kıyaslanmayacak kadar muhteşemdir (Armağan, 2005, Sezgin, 2007, Katipoğlu, 1991, Bayraktar, 1985, Danişmend, 1983, İzmirli, 1973, Tabbara, 1977). Zira insanın yaratılış gayesini idrak edip analitik düşünmesini ve bu şuurla yaşamasını temin eden en önemli unsur ilimdir. İlim aynı zamanda dünyada yaşam süren ve insanın refahı için geliştirilen tüm teknolojik araçların da kaynağı sayılmaktadır.

Bu yüzden ilk emri oku olan Kur'an-ı Kerim ilme ve ilim adamlarına büyük önem

Vermiş (Mücadele Suresi 11, Fatır Suresi 28, Enbiya Suresi 7), Hz. Muhammed(s.a.v) de alimlerin, peygamber varisi olduğunu vurgulamıştır (Keşf'ül Hafa 2/1745).

Bilimsel tahsil için eğitim ve öğretimle meşgul olan öğrencilerin zihin haritalarında tasarladıkları başarıya ulaşabilmeleri için hassaten dikkat ve konsantrasyon yeteneğine sahip olmaları gerekir. Zira uzun bir maraton sayılan eğitim ve öğretim yarışı yeterli azim, irade, dikkat ve motivasyon olmazsa yemyeşil bir tepe gibi görünmesine rağmen ilim yaylasına çıkmak zorlaşır hatta kimileri için imkansız bir hale gelir.

Eğitim ve öğretim hayatında başarılı olmak için elbette çok çeşitli yöntemler vardır. Ancak dikkat ve motivasyon bu yöntemlerin ilk sıralarında yer alır. Motivasyon zafiyeti ise eğitimdeki başarı grafiğini düşürür veya ifsat eder. Hal böyle olunca öncelikle birey daha sonra ise bireylerin oluşturduğu toplum katmanlarında genel başarı performansı düşer.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü'nde motivasyon kavramı güdülenme kelimesiyle açıklanmaktadır."Bireyin eyleminin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen iç ya da dış dürtücünün etkisiyle eyleme geçmesi" olarak ifade edilmektedir.

Genel olarak motivasyon: Güdülerin etkisiyle eyleme geçme ve gerçekleşme sürecidir. Bu süreçler daha ziyade dört aşamada gerçekleşir. a- gereksinim b- uyarılma c- davranış d- doyum

Motivasyon terimi, ilk olarak 1880'li yıllarda İngiltere ve ABD'deki psikologların yazılarında belirtmeye başlamıştır. Ancak akademik psikolojinin kurucusu kabul edilen W. Wundt' un geleneksel ekolüne bağlı psikologlar tarafından kullanılmadığı görülmektedir.

Öte yandan bu dünya hayatındaki maddi ve manevi kazanımları en yüksek bir seviyeye çıkarabilmek için insanlar tarafından ortaya konan azim, gayret, şevk ve buna ait davranışların tümüne de motivasyon denilmektedir (Harry ve Lamb, 1983, The Lexicon Webster Dictionary, 1978, Enç, 1980, Kutub, 1977, Tuğlacı, 1981, İz ve Hony, 1953) Bununla birlikte halk arasında veya akademik platformlarda motivasyon denilince genellikle iradi dikkat ve konsantrasyon kabiliyetinin ilgili konularda psikolojik bir roket misali yoğunlaşması şeklinde de algılanmaktadır.

Bir insanın kamil manada motivasyona ulaşması için önce kendini arzu ettiği meşru hedeflere yoğunlaştırması gerekir. Buna otomotivasyon denilmektedir. Zira kendini motive edemeyen kişiler toplumu hiç motive edemezler. Kişide hem bireysel ve toplumsal motivasyon yeteneği bulunursa arzu edilen pozitif sonuçlar daha kolay açığa çıkar. Özellikle karizmatik liderlik psikolojisinde motivasyonun çok büyük etkisi vardır.

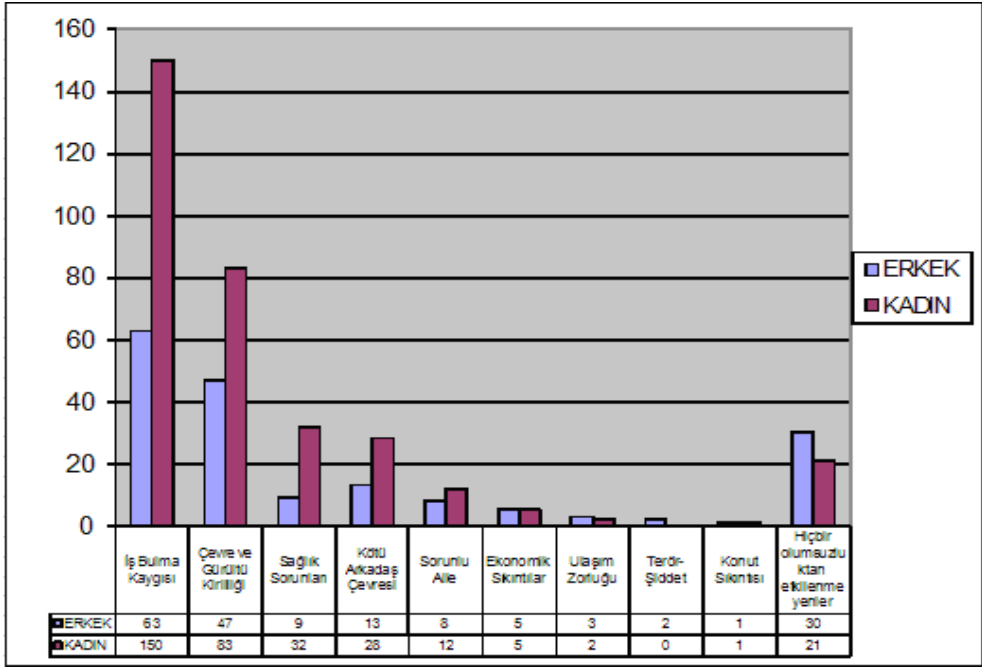
Motivasyon analizlerinde gözden kaçırılmaması gereken bazı hususlar şunlardır. Herhangi bir işte başarı, istenilen şeyi elde etmektir. Mutluluk ise elde ettiği şey sevmektir. Bu nedenle ideal motivasyon anlayışında sadece başarı olmamalıdır. Başarılan şeylerin ilgili kişilerce seviliyor olması da son derece önemlidir. Hayatın her kesiminde görülmekle birlikte özellikle üniversite öğrencilerinde zaman zaman bu konularda oldukça zıt davranışlar görülmektedir. Mesela sevmediği bir lisans eğitimini bitiren kişi bu alanda verimli olamaz. Ancak seviyorsa daha dinamik olur. Ve hem başarılı hem de mutlu olabilmek için motivasyon dinamiklerini de çok iyi belirlemek gerekir. İdealindeki iş, meslek veya okula istekli olmak, uzak ve yakın hedeflerin istişare edilerek tasarlanması, işe başlamak, bıkkınlığa mahal bırakmamak, yerine göre istediğine evet istemediğine hayır diyebilmek gibi parametreler motivasyon kabiliyeti için ana dinamiklerdir.

Psikanalitik açıdan genel bir değerlendirme yapıldığında öğrencilerdeki motivasyon eksikliğinin genelde iki sebebi bulunmaktadır. Hazırlayıcı ve kamçılayıcı sebepler. Hazırlayıcı sebeplerin başında yaş, cins, genetik etkenler ve aile yapısı önemli rol oynarken kamçılayıcı sebeplerde ise daha ziyade kişinin yaşam tarzı, ekonomik göstergeler ve beslenme alışkanlığı ile ilgili olumsuzluklar göze çarpar. Mutedil bir aile ortamında yaşayan bir kişinin patolojik sorunları da yoksa motivasyon kabiliyetinin normal olması umulur. Ancak biyopsikososyal yaşam farkları motivasyon yeteneğini olumlu yada olumsuz bir şekilde etkiler.

Maslow'un (Maslow, 2001,) güdü ve motivlerle ilgili yaptığı hiyerarşik tanım genellikle ihtiyaçlarla orantılıdır. Bu ihtiyaçlar fizyolojik olduğu gibi psikolojik kökenli olup duygu ve tutkularla da ilgili olabilir. Ancak motivler insanların tüm ihtiyaçları ile ilgili olmasına ve her insanda hemen hemen aynı olmasına rağmen motivasyon zafiyetine neden olan olumsuz unsurlar kişiden kişiye farklılıklar gösterebilir. Örneğin ekonomik yetersizlik ve yoksulluklar kimi öğrencileri çok olumsuz etkilemesine rağmen bazılarını hiç etkilememekte ama aile içi geçimsizlikler nice öğrencileri çok etkilemektedir.

26.09.2011 ile 03.10.2011 tarihleri arasında İzmir metropol alanında 515 öğrenci ile yaptığımız anket sonuçları cinsiyete göre şöyledir.

- 1-Üniversite sonrası iş bulamama kaygısı toplam: 213 kişi. erkek 63, kız 150
- 2-Çevre ve gürültü kirliliği toplam: 130 kişi, erkek 47,, kız 83
- 3-Sağlık sorunları toplam: 41 kişi, erkek 10, kız 31 kişi
- 4-Kötü arkadaşlar toplam: 41 kişi, erkek 13, kız 28
- 5-Aile içi geçimsizlik toplam: 20 kişi, erkek 8, kız 12
- 6-Ekonomik yetersizlikler toplam: 10kişi, erkek 5, kız 5
- 7-Ulaşım problemleri toplam:5 kişi, erkek 3, kız 2
- 8-Terör ve şiddet toplam: 2 kişi, erkek 2, kız yok
- 9-Konut ve mesken sıkıntısı toplam: 2 kişi. erkek 1, kız 1 kişi.
- 10-Yukarıdaki olumsuzluklardan hiçbir şekilde etkilenmeyen öğrenciler ise toplam sayısı: 51 kişi, erkek 30, kız 21 kişi.

1- İş bulamama kaygısı: Orta dereceli okul öğrencilerini de istikbal endişesi ve kaygısı oldukça etkilemektedir. Her ilde bir üniversite bulunması ve lisans eğitimine girilebileceği varsayımı çoğu öğrenciyi umutlandırmaktadır. Ancak genelde tüm öğrencilerde üniversiteye girememe fobisi klasik ve rutin olmasına rağmen hayat mücadelesine atılacağı zaman iş bulamama korkusu ise daha yoğun hissedilmektedir. Yaptığımız anketlerde iş bulamama kaygısının kızlarda neredeyse erkeklerin 3 katı gibi bir oran göstermesi oldukça ilginçtir. Oysa fitrat kurallarına göre erkeğin çalışıp ailesine katkıda bulunması daha öncelikli iken bayanlarda böyle

bir yoğun talep bulunması kapitalist tüketim toplumunun kadınları da işe zorladığını göstermektedir. Öte yandan iş taleplerinde erkekler daha spesifik ve hukuki şartlar öne sürerken bayanlarda bu ikinci planda kalabilir. Yani bayanların daha ucuz bir ücretle çalıştıkları ve fazla teferruata girmedikleri görülmektedir. Gerek kamu sektöründe gerek özel sektörde bayanların çokluğu genç nesilleri de etkilemekte ve olmazsa olmaz şartı gibi algılanmaktadır. İş bulamama kaygısı erkeklerde daha fazla çıkması muhtemel iken bayanlarda böyle bir sonucun çıkması özellikle zihniyetle ilgili bir göstergedir.

Kadın nüfusun çalışmaya meyilli olması zaman zaman aile sorunlarına da sebebiyet vermektedir. Öyle ki,erkeğe bağımlı değilim artık ben de çalışıyorum felsefesi az da olsa sosyolojik veya psikolojik uyuşmazlığa da neden olmaktadır. Hal böyle olunca son yıllarda boşanmalar artmış ve ürkütücü boyutlara ulaşmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], Demografik İstatistikler, 2011)

2- Çevre ve gürültü kirliliği: Eğitim ve öğretimde motivasyonu zafiyete uğratan önemli parametrelerden biri de çevre ve gürültü kirliliğidir. Kırsal kesimde yoğun olmayabilir ama büyük şehirlerde yaşayanların önemli sorunlarından birisidir çevre ve gürültü kirliliği. Çevre ve gürültü kirliliği ekosistemlerde doğal dengeyi bozan ve insanlardan kaynaklanan ekolojik zararlardır. Çevre kirliliğinin nedenleri çeşitli kaynaklardan çıkan katı, sıvı ve gaz halindeki kirletici maddelerin hava,su ve toprakta yüksek oranlarda birikmesi ile çevre kirliliği oluşmaktadır.Çevre kirliliğinde en göze çarpan unsurlar şunlardır. Hava kirliliği,su kirliliği,toprak,gürültü ve radyoaktif kirlilik..Bu etkenlerin hepsi insan motivasyonunu zafiyete uğratar veya bozar ancak ders çalışanlar için özellikle gürültü kirliliği ön plandadır.Metropol ve megapol kentlerde gürültü kirliliğine neden olan başlıca kaynaklar ulaşım araçları,sanayi kuruluşları,eğlence araçları ve sosyal donatım alanlarıdır.

Çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi yönetmeliği,4 Haziran 2010 tarihli Resmi gazetede 27601 sayılı yazı ile yayınlanmıştır. Bu yönetmeliğin amacı, çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükununun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli olan tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Ve gürültü haritaları ve akustik raporları oluşturmak. Bu yönetmelik özellikle nüfusun yoğun olduğu alanlarda alınacak tedbirleri kapsamaktadır. Görüldüğü gibi çevre ve gürültü kirliliği insanların hassaten öğrencilerin motivasyonu bozmakta veya en azından zafiyete uğratmaktadır. Çevre ve gürültü kirliliğinden kurtulmak için öncelikli olarak yasal mevzuatı bilmek gerekir (5393 sayılı Belediyeler kanununun

Huzur ve Sükun ile ilgili yasası,5326 sayılı Kabahatler Yasası ve 2872 sayılı Çevre Yasası).

Yaptığımız araştırmalarda kız öğrencilerin çevresel kirlilikten daha fazla etkileniyor olmaları bir bakıma onların daha duygusal bir fitrata sahip olmalarından da kaynaklanabilir. Zira psikosomatik yapı itibariyle bayanların erkeklere göre daha hassas oldukları bilinen bir gerçektir.

3- Sağlık sorunları:Gerek organik ve gerekse psikolojik rahatsızlıklar tabii ki eğitim ve öğretimi aksatır.Özellikle öğrencilerde dikkat ve konsantrasyon ve motivasyon zafiyetine sebep olan sebepler arasında sağlıkla ilgili konular bulunmaktadır..Derslerde başarısız olan nice öğrencilerin görünürde belirli bir patolojileri olmamasına rağmen söylemek istemedikleri veya açıklanmasından hicap duyabilecekleri gizli sorunları da olabilir.Bu daha ziyade ruhsal problemler olabilir. Örneğin ekonomik veya çevresel veya organik hiçbir sıkıntısı olmayan bir öğrenci babasının çok uzaklarda çalışıyor olmasından dolayı psikolojik hüznü duyabilir ve bu hüznü psikoloji söz konusu öğrencinin motivasyonunu oldukça bozabilir.Bu gibi konularda yine kız öğrencilerin daha duyarlı oldukları görülmektedir.

4- Kötü arkadaşlar:Eğitim ve öğretim hayatında en çok göze çarpan sorunlardan biri de arkadaş seçimi konusundaki sıkıntılardır.”Üzüm üzüme baka baka kararır” veya bana arkadaşını söyle kim olduğunu söyleyeyim” gibi edebi terimler bu gibi konular için bir referans hükmündedir.Hakikaten öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen önemli sebeplerdendir kötü arkadaş etkisinde kalmak. Bireysel olarak birçok öğrenciden duyulan veya veli öğretmen görüşmelerinde nice velilerin yakarışları hep bu gibi konularla ilgilidir. Kız öğrencilerin bu konularda erkek öğrencilere göre daha hassas oldukları ve daha görülmektedir. Gelişigüzel yapılan arkadaşlıklar hem motivasyon kabiliyetini olumsuz etkilemekte hem de toplum ahlakı açısından da negatif görüntülere zemin oluşturmaktadır. Hatta bu olumsuz gidişat bazı öğrencileri madde bağımlılığına da sürükleyerek potansiyel bir tehdit haline de getirebilir. Ahlak ve motivasyon konusunda öğrencilerin daha başarılı olmaları için sadece öğrencinin bireysel gayreti yetmez. Başta aile olmak üzere okul idarelerinin de konuya titiz davranmaları oldukça lüzumludur.

5- Aile içi geçimsizlik: Şüphesiz aile toplumu oluşturan bir hücre hükmündedir. Hücrenin sağlam olması dokuyu, dokunun sağlam olması da organları

dolayısıyla vücudu sağlıklı yapar. Tıpkı bunun gibi aile hayatında meydana gelebilecek bedeni ve ruhi sarsıntılar aile fertlerini ve hassaten de onun eğitim ile ilgili olan bireylerini daha çok etkileyecektir.

Anne veya babanın çocuklarına karşı yeterli ilgi ve merhamet göstermediği durumlarda çocukların kişilik yapılarında travmalar oluşabilir. Hatta bazı ailelerde şiddete yönelik tavırlar sergilendiğinde bu kaotik aile profili ister istemez öğrenci çocukların motivasyonlarını da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Üstelik ailelerde meydana gelebilecek her türlü ruhsal ve bedensel sıkıntılar toplumsal dokuyu da zedeleyebilir ve kolektif bir ahlak erozyonuna da sebep olabilir. Bu nedenle sağlıklı ailelerin oluşması için olağanüstü gayret gösterilmesi gerekir.

6- Ekonomik yetersizlikler: Eğitim ve öğretim hayatında ekonomik göstergelerin şüphesiz büyük etkisi vardır. Hatta bazı toplum kesimlerinde öğrenci motivasyonunu olumsuz etkileyen faktörlerin başında ekonomik yetersizlikler ön planda gelmesine rağmen bu bölgede pek ciddiye alınmamasının sebep i psikolojik eziklikten de kaynaklanıyor olabilir. Ancak genel kanaat odur ki illerde ve özellikle metropol kentlerde ekonomik iş trafiği yoğun olduğu için parasal yetersizlikler pek öne çıkmamaktadır. İzmir'in büyük bir sanayi kenti olması nedeniyle öğrenci velilerinde veya ailelerinde maddi problemler yok denecek kadar azdır.

7- Ulaşım problemleri: Büyük şehirlerde her ne kadar trafik keşmekeşliği olsa dahi ulaşım araçlarının bol olması öğrenci motivasyonunu pek fazla etkilememektedir. Yaptığımız araştırmalarda söz konusu öğrencilerin büyük bir kısmı kendi bölge ve mahallelerindeki okullarda eğitim gördüklerinden ulaşım sorunları yaşamamaktadır. Farklı beldelerden okula gelenler de ya servis araçlarıyla ya da Belediye vasıtalarını kullanarak okullara ulaşmaktadır. Dolayısıyla ulaşım konusunda kayda değer sorunlar pek yoktur. Pedagojik açıdan genel bir değerlendirme yapıldığında gerek öğrenciler ve gerekse öğretmenler için okulun yakın olması tabii ki faydalıdır. Hatta psikososyal başarı grafiğini yükseltir. Tam tersine Okulların konut ve meskenlerden çok uzak olması, trafik stresinin yaşanması ve hassaten meteorolojik kötü hava koşulları eğitim ve öğretimi olumsuz yönde etkiler ve motivasyonu her gün yaşanan gerilim yüzünden dinamik hale getirir.

8- Terör ve şiddet: Silahlı ya da silahsız terör faaliyetleri elbette tüm toplumu olduğu gibi hassaten öğrencileri de tedirgin eder. Topluma korku salarak genel bir

kaos oluşturma psikolojisi tabii ki ulusal düzeyde bir gerginliğe sebep olur. Evden okula veya okuldan eve giderken terör olabileceği ve kripto terörle karşılaşılabilceği fobisi bireysel motivasyon yeteneğini elbette bozar veya zafiyete uğratar. Ancak büyük metropol kentlerinde terör doğu bölgelerindeki gibi yoğun yaşanmadığı için bu konudaki endişe ve kaygı oldukça düşük görülmektedir.

9- Konut ve mesken sıkıntısı: Kaliteli bir eğitim için bireysel motivasyon ve gayret çok önemli olduğu gibi huzur ve güvenle oturulacak bir konutun olması da oldukça önemlidir. Zira insanın en rahat edebileceği mekanlar ikamet ettikleri evlerdir (Nahl Suresi 80). Araştırma yaptığımız bölge içinde konut sıkıntısına ait parametreler oldukça azdır. Zira yukarıda da belirtildiği gibi ekonomik yönden istikrarlı olan ailelerin konut problemleri de pek olmamaktadır.

Alanımızla ilgili en dikkat çeken bir sosyolojik gerçek ise şudur. Toplum kesimini oluşturan o bölge insanların çoğu göçmen oldukları için hassaten konut konusunda çok duyarlıdır ve kiracı olarak yaşamayı pek uygun görmediklerinden dolayı ev sahibi olmayı tercih etmektedirler. Geçmiş yıllarda özellikle Makedonya, Bulgaristan ve Yunanistan'dan göç edenlerin yerleştikleri bölgelerde ilk yaptıkları şey konut sahibi olmaktır. Bu konuda da oldukça başarılı oldukları görülmektedir.

10- Motivasyon açısından hiçbir olumsuzluktan etkilenmeyenler: Psikolojik ve sosyolojik açıdan çok daha rahat kişilerin hiçbir olumsuzluktan etkilenmemeleri de doğaldır. Zira insanlar tıpkı madenler gibidir. Ve yeryüzünde yaşayan insan sayısı kadar insan karakteri ve mizacı vardır. Dolayısıyla kimi öğrencilerin mevcut olumsuzluklar karşısında hiç olumsuz reflex göstermemeleri kalıtım ve mizacları gereği olabilir. Farklı kişilik ve karakter yapıları da bu konuda etkili olmaktadır. Psikanalitik açıdan bakıldığında genel kanaat odur ki hassas ruha sahip olan kişilerin biyopsikososyal kökenli stresten daha fazla etkilendikleri, diğer yandan bazı öğrencilerin her türlü stres unsuruna rağmen .aşırı iyimser yani optimist oldukları dolayısıyla hiç etkilenmedikleri görülmektedir (Adasal, 1976, Bolay, 1987, Köknel, 1982, Horney, 1980, .Özcan, 1975, .Kutub, 1977, Uzman, 1926).

2. SONUÇ

Öğrencilerdeki iradi dikkat ve motivasyonu bozan ya da zafiyete uğratan bir çok sebep bulunmaktadır. Bunlar ruhsal, sosyolojik veya organik kökenli de olabilir. Biz bu sebeplerin içinde önem sırasına göre dizilen faktörleri yerel ve lokal bir

şekilde incelemeye çalıştık.Şüphesiz bizim ulaştığımız sonuçlar genel ve ulusal düzeyde değildir. Her zaman söylediğimiz gibi her bölge insanının kendi yerel yapı ve kültürel dokusuna göre sıkıntı hiyerarşisi de farklı olabilir. Ancak ulaştığımız bu sonuçlar umumiyet arz etmemesine rağmen akademisyenlere sınırlı da olsa yarar sağlayacağını zannediyorum.Çünkü öğrenci psikolojisi dünyanın yerinde ve her kesiminde aynıdır.Psikolojisi aynı olduğuna göre o psikolojiyi olumsuz etkileyen parametreler de aşağı yukarı aynıdır.

KAYNAKÇA

ACLUNİ,*Keşf'ül Hafa*,2.baskı, Beyrut, h. 1351

ADASAL,R:*Normal ve Anormal Açından Psikososyal Yönleriyle Kişilik ve Karakter Portreleri*, Minnetoğlu Yay. İstanbul,1979

ADASAL,R.*Ruh Hastalıkları*, 3.baskı,(1976)Ankara Üniversitesi Tıp Fak:Yay.

ADASAL,R:*Medikal Psikoloji*,3.baskı, Minnetoğlu Yay. İstanbul,1977

ARMAĞAN ,S.*İslamda İlim ve İlim Adamı*, Işık Yay.İstanbul,2005

BAYRAKTAR,M.*İslamda Bilim ve Teknoloji Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. Ankara,1985

BOLAY,.S.H. *Felsefi Terimler Sözlüğü*,4.baskı, Akçağ Yay,Ankara,1987

DANIŞMEND,İ.H.*Garp Menbalarına Göre İslam Medeniyeti*,Yağmur Yayınevi,İstanbul 1983

DİNÇMEN;K:*Deskriptiv ve Dinamik Psikiyatri*,Sağol matb.İstanbul,1969

ENÇ, M:*Ruhbilimi Terimleri Sözlüğü*, 2.baskı,Türk Dil Kurumu Yay. Ankara,1980

FOULQUIE,P *Pedagoji Sözlüğü*,çev.C.Karakaya,Sosyal Yayınlar,İstanbul,1994

HARRY,R.and LAMB ,R:*The Encyclopedic Dictionary of Psychology*,The MIT Press, Combridge,1983

HORNEY,K: *Çağımızın Tedirgin İnsanı*,çev.A:Yörükkan,Tur Yay:İstanbul,1980

İZ ,F. And Hony,H,C. *An English Turkish Dictionary*,Oxford Univesity Press, 1953

İZMİRLİ, İ.H.*İslam Mütefekirleri ile Garp Mütefekirleri Arasında Mukayese*, sadeleştiren S.H.Bolay, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.Ankara,1973

KATIPOĞLU, B:*Din Psikolojisi Açısından Freud Psikanalizi ve Din*,1. baskı,Özden Ofset,İzmir,1991

KÖKNEL ,Ö:*Kişilik*, 3.baskı,Altın Kitaplar Yayınevi, 1982

KUR'AN-I KERİM

KUTUB,S: *İslama Göre İnsan Psikolojisi*,çev.A.Nuri,2.baskı,Çığır Yay. İstanbul,1977

MASLOW, A: *İnsan Olmanın Psikolojisi*, çev.O. Gündüz,Kuraldışı Yayıncılık,İstanbul, 2001

ÖZCAN,M.T: *İslam Ruhiyatı ve Ruhi Bunalımlar*,Bedir Yay.İstanbul,1975

PSİKOLOJİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, İngilizce Türkçe,Türk Psikologlar Derneği Yayınları No:22,Ankara,2000

SEZGİN,F: *İslamda Bilim ve Teknik*, çev.A.Aliy.Tüba Yay.Ankara 2007

TABBARA,A.A. *İlmin Işığında İslamiyet*, çev.M.Öz,, Kalem Yayınevi,İstanbul,1977

THE LEXİCON WEBSTER DİCTIONARY ,The English Language İnstitutue of America İnc.1978

TUĞLACI,P: *İngilizce Türkçe Sözlük*, 3.baskı, İnkılap ve Aka Kitabevleri Koll.Şti, İstanbul,1981

TÜRKÇE SÖZLÜK,10.baskı,Türk Dil Kurumu yayınları Ankara, 2005

UZMAN,M.O: *Tababeti Ruhiye*, c.1,2.baskı,Kader matb.İstanbul,1926